

15 januari 2015
Rijnsburg

terugblik

- ❑ Tot dusver gaat het nog steeds over **S**aulus. Pas in 13:9 wordt **S**aulus **P**aulus.
- ❑ Saulus moest zijn bezoek aan Jeruzalem afbreken vanwege een beraamde moordaanslag (9:23-29).
- ❑ Saulus vertrekt via Caecarea naar zijn vaderstad Tarsus (9:30). Tot 11:25 noemt Lucas hem niet meer (=ongeveer 8 jaar).

terugblik

- ❑ In deze tussentijd beschrijft Lucas hoe Petrus de poort naar de natiën opent (> Cornelius).
- ❑ Paulus zelf over zijn Tarsus-periode in Galaten 1:21:

"Daarna ben ik gegaan naar de streken van Syrie en van Cilicie."

Handelingen 11

¹⁹ Zij dan, die verstrooid werden
door de verdrukking,
welke in verband met Stefanus plaats vond
(...)

vermeld in 8:1-3

... met in de hoofdrol Saulus van Tarsus
> het Joodse volk verwerpt 'de kroon'
(=Stefanus)

ΟΙ	ΜΕΝ	ΟΥΝ	ΔΙΑΣΠΑΡΕΝΤΕΣ	ΑΠΟ	ΤΗΣ	ΘΛΙΨΕΩΣ
degenen	inderdaad	dan	verstrooid-wordende	van-af	de	verdrukking
zij die	-	dan	werden verstrooid	door	de	verdrukking

ΤΗΣ	ΓΕΝΟΜΕΝΗΣ	ΕΠΙ	ΣΤΕΦΑΝΩ
de	wordende~	op	Stefanus
welke	plaats vond	in verband met	Stéfanus

Handelingen 11

¹⁹ (...) trokken verder tot Fenicie,
Cyprus en Antiochie toe,
zonder tot iemand het woord te spreken
dan alleen tot de Joden.

ΔΙΗΛΘΟΝ	ΕΩΣ	ΦΟΙΝΙΚΗΣ
kwamen-doorheen	tot	Fenicië
trokken verder	tot ... toe	Fenicië

ΚΑΙ	ΚΥΠΡΟΥ	ΚΑΙ	ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ
en	Cyprus	en	Antiochië
-	Cyprus	en	Antiochië

Handelingen 11

¹⁹ (...) trokken verder tot Fenicie,
Cyprus en Antiochie toe,
zonder tot iemand het woord te spreken
dan alleen tot de Joden.

was dat ongehoorzaamheid?

ΜΗΔΕΝΙ	ΛΑΛΟΥΝΤΕΣ	ΤΟΝ	ΛΟΓΟΝ
<i>tot-niemand</i>	<i>lsprekende</i>	<i>het</i>	<i>woord</i>
zonder tot iemand	te spreken	het	woord

ΕΙ	ΜΗ	ΜΟΝΟΝ	ΙΟΥΔΑΙΟΙΣ
<i>indien</i>	<i>toch-niet</i>	<i>alleen</i>	<i>tot-Joden</i>
dan	-	alleen	tot de Joden

Petrus in het huis van Cornelius, Handelingen 10:

⁴⁰ Hem heeft God ten derden dage opgewekt
en heeft gegeven, dat Hij verscheen,

⁴¹ niet aan het gehele volk,
doch aan de getuigen,
die door God tevoren gekozen waren,
aan ons, die met Hem gegeten
en gedronken hebben,
nadat Hij uit de doden was opgestaan;

⁴² en Hij heeft ons geboden
HET VOLK te prediken en te betuigen,
dat Hij het is, die door God is aangesteld
tot rechter over levenden en doden.

Handelingen 11

²⁰ Doch er waren onder hen enige Cyprische en Cyreense mannen, die, te Antiochie gekomen, ook tot de Grieken spraken en hun de Here Jezus predikten.

ΗCAN	ΔΕ	ΤΙΝΕC	ΕΞ	ΑΥΤΩΝ	ΑΝΔΡΕC
waren	echter	enige	van-uit	hen	mannen
er waren	doch	enige	onder	hen	mannen

ΚΥΠΡΙΟΙ	ΚΑΙ	ΚΥΡΗΝΑΙΟΙ	ΕΛΘΟΝΤΕC	ΕΙC	ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΝ
Cyprioten	en	Cyreneeeërs	↓komende	tot-in	Antiochië
Cyprische	en	Cyreense	gekomen	te	Antiochië

Handelingen 11

²⁰ Doch er waren onder hen enige Cyprische en Cyreense mannen, die, te Antiochie gekomen, ook tot de Grieken spraken en hun de Here Jezus predikten.

ANTI = in-plaats-van, OCHIE > 'hebben'
> deze stad wordt het centrum van de Evangelieverkondiging i.p.v. Jeruzalem
> Jeruzalem HAD het, Antiochie HEEFT het.

HCAN	ΔΕ	ΤΙΝΕC	ΕΞ	ΑΥΤΩΝ	ΑΝΔΡΕC
waren	echter	enige	van-uit	hen	mannen
er waren	doch	enige	onder	hen	mannen

ΚΥΠΡΙΟΙ	ΚΑΙ	ΚΥΡΗΝΑΙΟΙ	ΕΛΘΟΝΤΕC	ΕΙC	ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΝ
Cyprioten	en	Cyreneeërs	↓komende	tot-in	Antiochië
Cyprische	en	Cyreense	gekomen	te	Antiochië

Handelingen 11

²⁰ Doch er waren onder hen enige Cyprische en Cyreense mannen, die, te Antiochie gekomen, ook tot de Grieken spraken en hun de Here Jezus predikten.

lett. Grieksen (= Hellenisten)
hier: geassimileerde Joden
(= niet-Joods levend)

ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΙΣΤΑΣ

ook naar-toe de Hellenisten

ook tot de Grieken

Handelingen 11

²⁰ Doch er waren onder hen enige Cyprische en Cyreense mannen, die, te Antiochie gekomen, ook tot de Grieken spraken en hun de Here Jezus predikten.

lett. evangeliserend de Heer Jezus,
d.w.z. Jezus is Heer

ΕΥΑΓΓΕΛΙΖΟΜΕΝΟΙ

het-goede-bericht-brengende~

en hun predikten

ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΙΗΣΟΥΝ

de

Heer

Jezus

de

Here

Jezus

Handelingen 10 (Caecarea):

het Evangelie naar 'de vreemdeling in de poorten'

Handelingen 11 (Antiochie):

het Evangelie naar de vervreemde Joden
(=Grieksen)

Handelingen 11

²¹ En de hand des Heren was met hen,
en een groot aantal kwam tot het geloof
en bekeerde zich tot de Here.

Uitdrukking uit het OT

vaak negatief (de hand des Heren was *tegen...*)

Ex.9:3; Deut.2:15, enz.

ook positief:

1Kon.18:46; 2Kon.3:15; Jes.59:1 (verlossende hand)

ΚΑΙ ΗΝ ΧΕΙΡ ΚΥΡΙΟΥ ΜΕΤ ΑΥΤΩΝ

en was hand van-Heer met hen

en was de hand des Heren met hen

Handelingen 11

²¹ En de hand des Heren was met hen,
en een groot aantal kwam tot het geloof
en bekeerde zich tot de Here.

lett. gelovende (= het Woord be-amen)
geen twee fases: eerst komen en dan geloven

ΠΟΛΥΣ	ΤΕ	ΑΡΙΘΜΟΣ	Ο	ΠΙΣΤΕΥΣΑΣ
talrijk	bovendien	getal	het	gelovende
groot	en	een aantal	-	kwam tot het geloof

Handelingen 11

²¹ En de hand des Heren was met hen,
en een groot aantal kwam tot het geloof
en bekeerde zich tot de Here.

ΕΠΕΣΤΡΕΨΕΝ ΕΠΙ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ

keert-om op de Heer

en bekeerde zich tot de Here

Handelingen 11

²² En het bericht daarvan kwam de gemeente van Jeruzalem ter ore en zij vaardigden Barnabas af naar Antiochie.

lett. het woord

ΗΚΟΥCΘΗ	ΔΕ	Ο	ΛΟΓΟC	ΕΙC	ΤΑ	ΩΤΑ	ΤΗC
wordt-gehoord	echter	het	woord	tot-in	de	oren	van-de
kwam	en	het bericht	ter	-	ore	de	

ΕΚΚΛΗCΙΑC	ΤΗC	ΟΥCΗC	ΕΝ	ΙΕΡΟΥCΑΛΗΜ	ΠΕΡΙ	ΑΥΤΩΝ
uitgeroepen-vergadering	de	zijnde	in	Jeruzalem	aangaande	hen
gemeente	-	-	van	Jeruzalem	-van	daar-

Handelingen 11

22 En het bericht daarvan kwam de gemeente van Jeruzalem ter ore en zij vaardigden Barnabas af naar Antiochie.

- was bekend onder de apostelen; 4:36
- een neef van Marcus (Kol.4:10) in wiens huis de gemeente van Jeruzalem samenkwam; 12:12
- geboren op Cyprus; 4:36
- een Leviet (4:36) en bekwaam bijbelleraar (11:26)

ΚΑΙ ΕΞΑΠΕΚΤΕΙΛΑΝ ΒΑΡΝΑΒΑΝ

en zij-delegeren Barnabas

en zij vaardigden af Barnabas

[ΔΙΕΛΘΕΙΝ] ΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

doorheen-te-komen tot Antiochië

- naar Antiochië

Handelingen 11

²³ Toen deze aankwam
en de genade *Gods zag,
verheugde hij zich
en wekte allen op om
naar het voornemen van hun hart
de Here trouw te blijven;

verwante woorden: *charis*

ΟC ΠΑΡΑΓΕΝΟΜΕΝΟC ΚΑΙ ΙΔΩΝ

die | aankomende~ en | waarnemende

deze toen aankwam en zag

ΤΗΝ ΧΑΡΙΝ [ΤΗΝ] ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΧΑΡΗ

de genade de van-de God hij-verheugde-zich

de genade - - Gods hij verheugde zich

Handelingen 11

²³ Toen deze aankwam
en de genade Gods zag,
verheugde hij zich
en wekte allen op om
naar het voornemen van hun hart
de Here trouw te blijven;

ΚΑΙ	ΠΑΡΕΚΑΛΕΙ	ΠΑΝΤΑΣ	ΤΗ	ΠΡΟΘΕΣΕΙ	ΤΗΣ	ΚΑΡΔΙΑΣ
en	<i>hij-riep-op</i>	<i>allen</i>	<i>naar-het</i>	<i>voornemen</i>	<i>van-het</i>	<i>hart</i>
en	wekte op	allen	naar het	voornemen	van hun	hart

Handelingen 11

²³ Toen deze aankwam
en de genade Gods zag,
verheugde hij zich
en wekte allen op om
naar het voornemen van hun hart
de Here trouw te blijven;

lett. te *blijven* bij de Heer (d.w.z. de genade!)

ΚΑΙ ΠΑΡΕΚΑΛΕΙ ΠΑΝΤΑΣ ΤΗ ΠΡΟΘΕΣΕΙ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ
en hij-riep-op allen naar-het voornemen van-het hart

en wekte op allen naar het voornemen van hun hart

ΠΡΟΣΜΕΝΕΙΝ ΤΩ ΚΥΡΙΩ
om-te-blijven-bij de Heer

om trouw te blijven de Here

Handelingen 11

²⁴ want hij was een goed man,
vol van de Heilige Geest en van geloof.
En een brede schare
werd de Here toegevoegd.

vrijgevig (4:36);
ontfermde zich over Saulus (9:27)

ΟΤΙ	ΗΝ	ΑΝΗΡ	ΑΓΑΘΟΣ	ΚΑΙ	ΠΛΗΡΗΣ
dat		hij-was	man	goed	en vol
want		hij was	een man	goed	- vol

ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ	ΑΓΙΟΥ	ΚΑΙ	ΠΙΣΤΕΩΣ
van-geest	heilige	en	van-geloof
van de Geest	heilige	en	van geloof

Handelingen 11

²⁴ want hij was een goed man,
vol van de Heilige Geest en van geloof.
En een brede schare
werd de Here toegevoegd.

lett. vol van heilige Geest = van geloof

ΟΤΙ	ΗΝ	ΑΝΗΡ	ΑΓΑΘΟΣ	ΚΑΙ	ΠΛΗΡΗΣ
dat	hij-was	man	goed	en	vol
want	hij was	een man	goed	-	vol

ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ	ΑΓΙΟΥ	ΚΑΙ	ΠΙΣΤΕΩΣ
van-geest	heilige	en	van-geloof
van de Geest	heilige	en	van geloof

Handelingen 11

²⁴ want hij was een goed man,
vol van de Heilige Geest en van geloof.
En een brede schare
werd de Here toegevoegd.

ΚΑΙ	ΠΡΟCΕΤΕΘΗ	ΟΧΛΟC	ΙΚΑΝΟC	ΤΩ	ΚΥΡΙΩ
en	werd-toegevoegd	schare	aanzienlijke	aan-de	Heer
en	werd toegevoegd	een schare	brede	de	Here

Handelingen 11

²⁵ En hij vertrok naar Tarsus
om Saulus te zoeken;
en toen hij hem gevonden had,
bracht hij hem naar Antiochie.

zich bewust van Saulus roeping
voor de natien!? (9:15)

ΕΞΗΛΘΕΝ	ΔΕ	ΕΙΣ	ΤΑΡΧΟΝ	ΑΝΑΖΗΤΗΣΑΙ	ΣΑΥΛΟΝ
hij-kwam-uit	echter	tot-in	Tarsus	om-op-te-zoeken	Saulus
hij vertrok	en	naar	Tarsus	om te zoeken	Saulus

Handelingen 11

²⁵ En hij vertrok naar Tarsus
om Saulus te zoeken;
en toen hij hem gevonden had,
bracht hij hem naar Antiochie.

ΚΑΙ ΕΥΡΩΝ
en |vindende

ΗΓΑΓΕΝ
hij-leidde

ΕΙΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΝ
tot-in Antiochië

en toen hij hem had gevonden hij bracht hem naar Antiochië

Handelingen 11

²⁶ En het geschiedde, dat zij een vol jaar in de gemeente gastvrij ontvangen werden en een brede schare leerden en dat de discipelen het eerst te Antiochie Christenen genoemd werden.

ΕΓΕΝΕΤΟ	ΔΕ	ΑΥΤΟΙΣ	ΚΑΙ	ΕΝΙΑΥΤΟΝ
het-werd~	echter	aan-hen	ook	jaargang
het geschiedde	en	zij	dat	een jaar

ΟΛΟΝ	ΚΥΝΑΧΘΗΝΑΙ	ΕΝ	ΤΗ	ΕΚΚΛΗΣΙΑ
gehele	in-huis-genomen-te-worden	in	de	uitgeroepen-vergadering
vol	gastvrij ontvangen werden	in	de	gemeente

Handelingen 11

²⁶ En het geschiedde, dat zij een vol jaar in de gemeente gastvrij ontvangen werden **en een brede schare leerden** en dat de discipelen het eerst te Antiochie Christenen genoemd werden.

KAI	ΔΙΔΑΣΚΑΙ	ΟΧΛΟΝ	ΙΚΑΝΟΝ
en	te-onderwijzen	schare	aanzienlijke
en	leerden	een schare	brede

Handelingen 11

²⁶ En het geschiedde, dat zij een vol jaar in de gemeente gastvrij ontvangen werden en een brede schare leerden en dat de discipelen het eerst te Antiochie Christenen genoemd werden.

lett. christianen
Noemt u zich 'christen'?

XPHMATICAΙ

te-betiteln

dat genoemd werden en

TE

bovendien

en

ΠΡΩΤΩC EN

het-eerst

het eerst

in

te

ANTIOXEIA TOYC ΜΑΘΗΤΑC XPICTIANOYC

Antiochië

de

leerlingen

Christenen

Antiochië

de

discipelen

Christenen

nog 2x in het NT

Hand.26:28

Maar Agrippa zeide tot Paulus:
Gij wilt mij wel spoedig
als **Christen** laten optreden!

1Petrus 4:16

Indien hij echter als **Christen** lijdt,
dan schame hij zich niet,
maar verheerlijke God onder die naam.

Handelingen 11

²⁷ En in die dagen kwamen profeten van Jeruzalem te Antiochie;

lett. kwamen-omlagen

> Antiochie lag lager dan Jeruzalem

ΕΝ	ΤΑΥΤΑΙΣ	ΔΕ	ΤΑΙΣ	ΗΜΕΡΑΙΣ	ΚΑΤΗΛΘΟΝ
in	deze	echter	de	dagen	kwamen-omlaag
in	die	en	-	dagen	kwamen

ΑΠΟ	ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ	ΠΡΟΦΗΤΑΙ	ΕΙΣ	ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΝ
van-af	Jeruzalem	profeten	tot-in	Antiochië
van	Jeruzalem	profeten	te	Antiochië

Handelingen 11

²⁸ en een uit hen, genaamd Agabus,
stond op en gaf door de Geest te kennen,
dat een grote hongersnood zou komen
over het gehele rijk,
die dan ook gekomen is onder Claudius.

ΑΝΑΤΤΑC	ΔΕ	ΕΙC	ΕΞ	ΑΥΤΩΝ	ΟΝΟΜΑΤΙ	ΑΓΑΒΟC
opstaande	echter	één	van-uit	hen	met-naam	Agabus
stond op	en	één	uit	hen	genaamd	Agabus

ΕΧΗΜΑΝΕΝ	ΔΙΑ	ΤΟΥ	ΠΝΕΥΜΑΤΟC
duidt-aan	door	de	geest
en gaf te kennen	door	de	Geest

Handelingen 11

²⁸ en een uit hen, genaamd Agabus,
stond op en gaf door de Geest te kennen,
dat een grote hongersnood zou komen
over het gehele rijk,
die dan ook gekomen is onder Claudius.

lett. de bewoonde-wereld

ΛΙΜΟΝ

hongersnood

een hongersnood

ΜΕΓΑΛΗΝ ΜΕΛΛΕΙΝ

grote

grote

op-het-punt-staan

zou

ΕΧΕCΘΑΙ

te-zullen-zijn~

dat komen

ΕΦ ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΝ

op geheel de bewoonde-wereld~

over gehele het rijk

Handelingen 11

²⁸ en een uit hen, genaamd Agabus,
stond op en gaf door de Geest te kennen,
dat een grote hongersnood zou komen
over het gehele rijk,
die dan ook gekomen is onder Claudius.

niet overal tegelijkertijd

ΗΤΙC	ΕΓΕΝΕΤΟ	ΕΠΙ	ΚΛΑΥΔΙΟΥ
dat ^e	werd~	op	Claudius
die dan ook	is gekomen	onder	Claudius

Handelingen 11

²⁹ En de discipelen besloten,
dat elk van hen naar draagkracht
iets zenden zou tot ondersteuning
van de broeders, die in Judea woonden;

ΤΩΝ ΔΕ	ΜΑΘΗΤΩΝ	ΚΑΘΩΣ	ΕΥΠΟΡΕΙΤΟ	ΤΙς	ΩΡΙCΑΝ	
van-de	echter	leerlingen	zo-als	was-welvarend~	iemand	zij-bepalen
de	en	discipelen	naar	draagkracht	iets	besloten

ΕΚΑΚΤΟC	ΑΥΤΩΝ	ΕΙC	ΔΙΑΚΟΝΙΑΝ	ΠΕΜΨΑΙ
ieder	van-hen	tot-in	bediening	te-zenden
elk	van hen	tot	ondersteuning	dat zou zenden

Handelingen 11

29 En de discipelen besloten,
dat elk van hen naar draagkracht
iets zenden zou tot ondersteuning
van de broeders, die in Judea woonden;

in 12:25: Jeruzalem

typerend:

Judea moet worden voorzien van brood...

ΤΟΙΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣΙΝ ΕΝ ΤΗ ΙΟΥΔΑΙΑ ΑΔΕΛΦΟΙΣ

aan-de *!wonende* *in* *het* *Judea* *broeders*

van de die woonden in - Judéa broeders

Handelingen 11

³⁰ dit deden zij ook
en zij zonden het aan de oudsten
door de hand van Barnabas en Saulus.

niet aan de *apostelen* in Jeruzalem
(vergl. 15:2,4,6,22,23, enz.)

> daarom wordt dit bezoek aan Jeruzalem
niet vermeld in de Galaten-brief.

Ο	ΚΑΙ	ΕΠΟΙΗCΑΝ	ΑΠΟCΤΕΙΛΑΝΤΕC	ΠΡΟC	ΤΟΥC
dat	ook	zij-doen	sturende	naar-toe	de
dit	ook	zij deden	en zij zonden het	aan	de

ΠΡΕCΒΥΤΕΡΟΥC	ΔΙΑ	ΧΕΙΡΟC	ΒΑΡΝΑΒΑ	ΚΑΙ	CΑΥΛΟΥ
oudsten	door	hand	van-Barnabas	en	van-Saulus
oudsten	door	de hand	van Barnabas	en	Saulus